

DANSK
ERHVERV

Forsikring
& Pension

Folketingets Europaudvalg

Direktivforslag om gruppessøgsmål med utilstrækkelig retssikkerhed for erhvervslivet og dårlig forbrugerbeskyttelse.

Dansk Erhverv, Dansk Industri og Forsikring & Pension (i det følgende "organisationerne") er informeret om, at Folketingets Europaudvalg den 15. november vil få forelagt regeringens mandat for rådsforhandlingerne om EU-Kommissionens direktivforslag om gruppessøgsmål. Mandatet relaterer sig til det finske EU-formandskabs kompromistekst af 6. november 2019¹.

Organisationerne er stærkt bekymrede for forslaget, som lægger op til en grundlæggende ændring af forbrugerreguleringen i Europa fra offentlig til privat håndhævelse. Sammenfattende er det vores opfattelse, at der er tale om et utidssvarende EU-initiativ med utilstrækkelig retssikkerhed for erhvervslivet og begrænsede fordele for forbrugerne. Forbrugerne kan imødesee dyre og langvarige retssager, som det bl.a. kendes fra USA, hvor de eneste sikre vindere typisk er advokaterne. Virksomhederne kan imødesee unødigt usikkerhed for at blive sagsøgt, hvilket i sidste ende kan føre til højere priser og hindre udviklingen af det indre marked for forbrugerne i EU.

Vi opfordrer derfor Folketingets Europaudvalg til at anmode regeringen om at arbejde for, at de problematiske aspekter, der beskrives i denne henvendelse, ændres, og at der således tilstræbes væsentlige forbedringer af det finske formandskabs kompromisforslag og samtidig opfordre regeringerne i andre EU-lande til at indvilge i det samme.

Da der desværre tegner til at være flertal for direktivforslaget, **anbefaler organisationerne, trods kritikken af forslaget, at ordførerne støtter Regeringens mandat.** Det vil sikre, at Danmark kan indgå i de videre forhandlinger om, hvordan systemet skal se ud, så det undgås, at danske prioriteter undermineres i en senere del af forhandlingsprocessen, som Danmark ikke ville være en del af, hvis der ikke konstruktivt indgås i processen.

Uddybende kritik af forslaget

Organisationernes synspunkter kan sammenfattes i følgende punkter:

Manglende retssikkerhed for virksomhederne

Det er organisationernes vurdering, at retssikkerheden for virksomheder, der ønsker at handle på tværs af landegrænserne i EU, er meget mangelfuld, **fordi**

- Sondringen mellem nationale og grænseoverskridende søgsmål ikke er defineret ud fra, om der forbrugere fra flere lande involveret, men på om grupperepræsentanten anlægger sagen i sin egen eller en anden Medlemsstat.

¹ 2018/0089(COD): Proposal for a DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on representative actions for the protection of the collective interests of consumers and repealing Directive 2009/22/EC

- Der kun i meget begrænset omfang stilles krav til indretningen af 'nationale' gruppesøgsmål, hvilket utvivlsomt vil indebære forum-shopping, hvor sager, der vedrører forbrugere i flere lande, anlægges i det EU-land, der stiller færrest krav til gruppesøgsmålene, hvilket bl.a. kan føre til strategiske sagsanlæg der reelt har til formål at presse virksomheder til at indgå forlig.
- Forslaget åbner op for, at forbrugerne ikke nødvendigvis er bundet af de forlig, som den kvalificerede enhed indgår på vegne af gruppen. Konsekvensen er, at virksomheder, som har indgået et forlig i et gruppesøgsmål, risikerer at få yderligere sagsanlæg i den samme sag.
- Vi opfordrer til, at der fastsættes minimumskrav også for kvalificerede enheder, der alene skal føre 'nationale' gruppesøgsmål.

Den manglende retssikkerhed forstærkes af, at afgørelser, der træffes af domstole, ligesom endelige administrative afgørelser af forbrugermyndigheder, efter forslaget har stærk beviskraft i hele EU.

Ineffektiv og dyr forbrugerbeskyttelse:

Der er organisationernes opfattelse, at forslaget kun i meget ringe omfang vil varetage forbrugernes interesser **fordi**:

- Domstolsbehandling er langvarig og særdeles omkostningstung, da der skal betales honorar til de advokater, der skal føre sagerne, hvilket betyder, at erstatninger til forbrugerne reduceres væsentligt eller måske slet ikke opnås.
- Der er meget begrænsede garantier for en kvalificeret varetagelse af forbrugernes interesser i gruppesøgsmålene. Organisationerne frygter, at gruppesøgsmål i højere grad vil anlagt efter hvor, der er midler til at udbetale erstatninger, herunder via forlig, end hvor der er alvorlige overtrædelser.
- Danske erfaringer med gruppesøgsmål siden 2008 viser, at instrumentet ofte er et uegnet middel til at varetage forbrugernes interesser. Organisationerne henviser i den forbindelse til vedlagte præsentation af professor Dr. Christopher Hodges, Oxford University, hvori det klart konkluderes, at den nordiske model med Forbrugerombudsmand er den mest effektive til at sikre forbrugerne deres rettigheder. Hodges anbefaler, at forslaget til direktivet om gruppesøgsmål trækkes tilbage.
- Der lægges op til offentlig støtte til de kvalificerede enheder, der skal anlægge gruppesøgsmål. Vi mener, at de midler kan bruges bedre til en styrkelse af de offentlige håndhævelsesmyndigheder.

Yderst begrænset EU-harmonisering

Da medlemslandene efter forslaget alene er forpligtet til at etablere mindst et system for gruppesøgsmål, uden at der er nærmere krav til indretningen af systemet i de enkelte EU-lande, sikrer kompromisteksten - i modsætning til formålet med EU-Kommissionens oprindelige forslag - ikke et vist kvalitetsniveau for gruppesøgsmål i medlemslandene. Det kan både være til skade for forbrugerne og for virksomhederne med bl.a. spild af ressourcer og muligheder for begge parter.

Ringes ressourceudnyttelse

Det er organisationernes klare overbevisning, at gruppesøgsmål er dårlig udnyttelse af de samlede ressourcer, som er til rådighed for forbrugerbeskyttelsen. Erfaringer fra Danmark og fra en række andre EU-lande har vist, at et stærkt offentligt forbrugersystem, baseret på politiske beslutninger efter forudgående dialog mellem parterne og forbrugermyndighederne, og offentlig håndhævelse via offentlige forbrugermyndigheder, er den mest effektive vej til god, hurtig og præventiv forbrugerbeskyttelse, som virksomhederne i langt de fleste tilfælde også opfatter som afbalanceret og rimelig.

Danmark har i dag et velfungerende system, hvor det er nemt at føre opt-in gruppesøgsmål, og hvor det alene er Forbrugerombudsmanden, der kan føre opt-out søgsmål. Organisationerne finder det vigtigt, at det system kan opretholdes også efter implementeringen af direktivet.

Ingen konsekvensvurdering af kompromisforslaget

Oveni de nævnte betænkeligheder ved det finske formandskabs kompromisforslag henleder organisationerne Folketingets Europaudvalg på følgende forhold:

- Det finske formandskabs kompromisforslag er reelt et helt nyt forslag i forhold til EU-Kommissionens oprindelige forslag.
- Der mangler en ordentlig vurdering af, hvad konsekvenserne af det nye forslag reelt er. Organisationerne tvivler på, at medlemslandene i Rådet selv har fuldt overblik herover.
- Regeringen bør derfor principielt ikke acceptere det finske formandskabs kompromistekst, uden at der i rådsregi er udarbejdet en grundig konsekvensanalyse af formandskabets forslag.
- Giver regeringen afkald på en konsekvensvurdering, er regeringen efter organisationernes opfattelse med til at svække overholdelsen af EU's "Better regulation"-principper, som skal medvirke til, at EU-regulering sker på et gennemtænkt og oplyst grundlag – et EU-princip der ellers normalt nyder bred politisk støtte i Danmark. Det bemærkes i den forbindelse, at der heller ikke var en ordentlig konsekvensvurdering knyttet til EU-Kommissionens oprindelige direktivforslag, hvilket organisationerne forgæves har påpeget, siden forslaget blev fremsat tilbage i 2018.

Organisationerne står til rådighed, hvis ovennævnte ønskes uddybet.

På organisationernes vegne

Kim Haggren
Underdirektør, DI

Kim Haggren
Underdirektør, DI

Lone Rasmussen
Markedschef, Dansk Erhverv

Claus Tønnesen
Juridisk rådgiver, F&P